

גמ"ר 420/06/20 - מדינת ישראל פרקליטות מחוז צפון ע"י נגד עיסאם דהאמשה ע"י

בית משפט השלום לתעבורה בנצרת

גמ"ר 420-06-20 מדינת ישראל נ' דהאמשה

בפני כבוד השופט יסמין כחילי
המבקשת מדינת ישראל פרקליטות מחוז צפון ע"י עו"ד אוהד כהן
נגד
המשיב עיסאם דהאמשה ע"י ב"כ עו"ד מייסרה אגבריה

החלטה

1. זוהי בקשה (שנייה) מאת המאשימה לתקן את כתב האישום. הפעם על דרך של הוספת שני עדים אשר לקחו חלק בהכנת חוות דעת מומחה אותה היא מבקשת להגיש באמצעותם. לטענת המאשימה, במהלך חקירת המומחה מטעמה, אשר באמצעותו הוגשה חוות דעת הנוגעת למערכת הבלמים של המשאית בה נהג הנאשם, הציגה לו ההגנה שאלות הנוגעות למערכת ההילוכים, ולאפשרות לקשר בין תקלה שכזו להתרחשות התאונה, והוא השיב שלא בדק מערכת זו. בעקבות חקירה זו פנתה המאשימה למומחים במערכות הילוכים, אשר העבירו לידיה לאחרונה חוות דעת בעניין זה. הדבר מתחייב, כך טוענת המאשימה, מתוך ערך גילוי האמת, בפרט בתיק בו קופחו חיי אדם, וממילא חוות דעת שכזו ניתן היה להגיש כעדות הזמה גם במסגרת פרשת ההגנה.
2. ב"כ הנאשם התנגד לבקשה, בטענה כי כל עדי התביעה, למעט אחד, נשמעו. הבקשה נגועה בחוסר תום לב מובהק, לצורך ביצוע מקצה שיפורים, אשר יפגע ביכולתו של הנאשם להתגונן. השלמת החקירה ובעקבותיה הבקשה, באו לאחר שהנאשם חשף את קו ההגנה שלו ויש בה להפר את האיזון בין הצדדים ולשבש את הגנת הנאשם. הדבר רק יסרב ויאריך את ההליך שהחל לפני כשלוש שנים, ואף בכך תקופח הגנת הנאשם, מלבד ההוצאות הכספיות הכבדות שהתיקון יביא איתו. בנוסף נטען כי השלמת החקירה נעשתה בניגוד להנחיות פרקליט המדינה ומבלי שברור כלל אם ניתן לכך אישור הגורמים המוסמכים.
3. סעיף 92(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 (להלן: "החסד"פ") קובע כך: **"בית המשפט רשאי, בכל עת שלאחר תחילת המשפט, לבקשת בעל דין, לתקן כתב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו, ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן; התיקון יעשה בכתב האישום או ירשם בפרוטוקול"**. עינינו הרואות כי המבחן שנקבע הוא "הזדמנות סבירה להתגונן", כלומר על בית המשפט לבחון האם יש בתיקון כדי לפגוע בהגנתו של הנאשם.
4. אשר לאופן בו יופעל המבחן **"אין חולק כי מסורה לבית המשפט סמכות לשנות במידה מה את כללי המשחק של ההליך הפלילי"**, על דרך של תיקון כתב-האישום, ובלבד שישמרו זכויותיו הדיוניות של הנאשם ותוקנה לו "הזדמנות סבירה להתגונן" ... בנוסף, לשלב הדיוני של הגשת הבקשה נודעת

חשיבות לצורך בחינת יכולתו של הנאשם להתגונן, בשני רבדים - בהיבט הפוזיטיבי, ביכולתו לבנות בשלב בו מצוי ההליך קו הגנה אפקטיבי על המסד הראייתי הקיים התיק. ככלל, ייטו בתי המשפט להיעתר לבקשה לפני תחילת שמיעת הראיות או בנסיבות בהן אין בתיקון המבוקש כדי לשנות מקו הגנתו של הנאשם... בהיבט הנגטיבי, לפני שחשף הנאשם בבית-המשפט את קו הגנתו תוך פגיעה ביכולתו לבנות ולהעמיד הגנה מחודשת אפקטיבית..." ת"פ (י-ם) 67104-01-20 מדינת ישראל נ' בנימין נתניהו (31.5.2022).

5. במקרה שלפני סברתי כי בשלב בו הוגשה הבקשה, באופן בו הוגשה, הפגיעה שיש בתיקון כתב האישום עתה להסב להגנת הנאשם בהיבט הפוזיטיבי והנגטיבי, דוחקים כולם לדחיית הבקשה. אפרט.

6. אשר לשלב בו הוגשה הבקשה, כתב האישום הוגש לפני למעלה משנתיים וחצי ותוקן כבר פעם אחת; מרבית עדי התביעה כבר נשמעו; הוספת שני עדי תביעה עתה תכפה התמשכות משמעותית בהליך הן לצורך חקירת העדים והן כדי לאפשר לנאשם ללמוד את חוות הדעת וייתכן שאף להציע חוות דעת נגדית משלו, דבר בעל השלכות כלכליות בלתי מבוטלות.

7. אשר לאופן בו הוגשה הבקשה, הרי שהחקירה הנגדית שהולידה את הצורך בהשלמת החקירה התקיימה לפני כתשעה חודשים. המאשימה כלל לא פנתה לבית המשפט בבקשה מתאימה לפני שפנתה להזמין חוות דעת מומחה בסוגיית מערכת ההילוכים. הגשת הבקשה עתה לאחר שכבר הוזמנה חוות דעת - מבלי שברור וכלל לא ניתנה לכך התייחסות בבקשה - האם הדבר נעשה בהתאם להנחיות פרקליט המדינה ובאישור הגורמים המוסמכים, מעמיד לכאורה את בית המשפט בפני מעשה עשוי. אין להתיר זאת. הדבר לא רק שאינו דוחק לקבלת הבקשה כי אם מעורר תהיות באשר לתום הלב הדיני באופן התנהלות המאשימה מאז הדיון מיום 26.5.2022.

8. אשר לשאלה האם התיקון יגרום עיוות דין לנאשם, בכתב האישום המקורי כללה המאשימה את עד התביעה אסף אלפסי, כדי להגיש באמצעותו חוות דעת שערך ביחס למערכת הבלמים במשאית בה נהג הנאשם. המאשימה בחרה להסתפק בחוות דעת הבוחנת את מערכת הבלמים בלבד ונמנעה מלבחון מערכות אחרות ברכב. במהלך חקירתו הוצגו לעד אלפסי שאלות על מערכת ההילוכים, במהלכן השיב כי אין מערכת מכנית שהוא לא מכיר וכי הוא יכול לספק תשובה עבור כל מערכת ברכב (עמ' 49 לפרוטוקול מיום 26.5.2022 שורות 7-9). חרף הדברים האלה חוות דעתו כלל לא התייחסה לסוגיית מערכת ההילוכים. העד אלפסי לא שלל בעדותו את האפשרות שהציג לו ב"כ הנאשם לפיה "ההילוך קפץ" (עמ' 51 לפרוטוקול מיום 26.5.2022 שורות 9-14). בעצם הצגת השאלות לעד, חשף הנאשם את קו הגנתו הנוגע לכשל מכאני במערכת ההילוכים דווקא. למאשימה היתה הזדמנות לבחון את כלל המערכות המכאניות ברכב באמצעות אותו מומחה, אך היא בחרה שלא לעשות כן. מתן אפשרות להגיש חוות דעת נוספת, באמצעות שני עדים מומחים עתה, תפגע באופן ממשי הן בהיבט הפוזיטיבי - כלומר ביכולתו של הנאשם לבסס קו הגנה חדש והן בהיבט הנגטיבי - שהרי שהבקשה נולדה לאחר שהנאשם חשף את קו הגנתו.

9. שקלתי בכובד ראש את ערך חשיפת האמת מתוך נקודת המבט של קורבן העבירה והציבור בכללותו, אך באיזון בין הערכים המתחרים, הורנו לאחרונה ממש בית המשפט העליון כי "...על בית המשפט להעמיד בראש מעייניו את השיקול שלא יגרם עיוות דין לנאשם, כאשר עיוות דין משמעותי פגיעה ביכולתו של הנאשם להתגונן כראוי... יש להיזהר מתיקון שגגות התביעה על חשבון זכויות הנאשם... אמנם אל לנו להיאחז בכללים דיוניים בנוקשות, אך כאשר זכויות נאשם מונחות על הכף, אין לרופף מסגרות דיוניות יתר על המידה עד כדי פגיעה בהליך הוגן ועיוות דין..." (ע"פ 6168/20 מדינת ישראל נ' יעקב עמיחי

שמבה (2022).

10. לסיכום חלק זה אציין כי לא ניתן להתעלם מפרק הזמן שחלף מאז חקירת העד אלפסי ועד אשר הגישה המאשימה את הבקשה שלפניי, אף לא ניתן להתעלם מהתנהלותה הדיונית שלא לחשוף את בית המשפט לפעולות השלמת חקירה משך זמן רב כל כך, והניסיון להעמידו לפני עובדה מוגמרת. לא ברור, והדבר כלל לא קיבל ביטוי בבקשה, האם הגורמים המוסמכים אישרו את פעולת השלמת החקירה והאם היא עומדת בהנחיות פרקליט המדינה. לצד אלה, השלב בו הוגשה הבקשה, לקראת סיום פרשת התביעה, האפשרות שעמדה למאשימה לבחון גם את מערכת ההילוכים בטרם הגשת כתב אישום (ויתכן שאף בידי אותו מומחה עצמו (מר אלפסי), כפי שהעיד על עצמו), ומעבר לכל אלה הפגיעה בקו ההגנה שבנה עד כה הנאשם (אשר אף לשיטת המאשימה הוא שהוביל להגשת הבקשה), האפשרות שלו לבסס קו הגנה יעיל ככל שיותר השינוי, העלויות הכרוכות בכך והתמשכות ההליך שייכפה (כאשר כתב האישום הוגש לפני למעלה משנתיים וחצי), מובילים כולם לדחיית הבקשה.

11. לא אסיים מבלי להתייחס לטענת המאשימה לפיה יכולה היתה להגיש את חוות הדעת באמצעות עורכיה כעדי הזמה. טענה זו עשויה להיות שובת לב במבט ראשון, אלא שעיון חוזר בה מעלה שאין לקבלה. סעיף 165 לחסד"פ קובע כי **"בית המשפט רשאי להרשות לתובע להביא ראיות לסתור טענות העולות מראיות ההגנה ואשר התובע לא יכול היה לצפותן מראש..."**. מסעיף זה עולה תנאי כפול, על הראיה המפתיעה לעלות מראיות ההגנה, ולהיות כזאת שעל פי מבחן אובייקטיבי לא יכול היה התובע לצפותה מראש (ראו: בש"פ 3991/05 מדינת ישראל נ' יהודה אוחיין (2005)). במקרה זה ההגנה טרם הביאה את ראיותיה. לא ברור כלל מה יהיו ראיותיה בהקשר לנקודה זו העוסקת במערכת ההילוכים של המשאית והאם הן יהיו כאלה שיצדיקו להיעתר לבקשה להבאת ראיות הזמה אם לאו; אף אמנע בשלב זה, מחמת זהירות, מלהכריע בשאלה האם יכולה היתה המאשימה לצפות את טענות הנאשם בסוגיה זו אם לאו. יוצא אם כן כי כלל לא ברור האם תינתן למאשימה האפשרות להביא ראיות הזמה, משלא הבשילו התנאים לבחון זאת, ומשכך אין בטענה זו כדי להוביל לקבלת הבקשה לתיקון כתב התביעה.

12. סוף דבר הבקשה נדחית.

החלטה תישלח לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, כ"ג שבט תשפ"ג, 14 פברואר 2023, בהעדר הצדדים.